

Εφημερίς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Συνδρομῶνται ἐγγράφονται εἰς τὸ ἱεράειον τῆς

Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν

καὶ παρὰ τοῖς βιβλιοπωλείοις βιβλικοῦ καὶ αἰετίας

Ἐν τῇ Ἐξωτερικῇ δὲ παρ' ἀπαθεί τοῖς
ἀντιπροσώποις ἡμῶν.Σώματα πλήρη τοῦ α', β', γ', δ', ε', καὶ ς' ἔτους εὐρίσκονται
παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασιν τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5

Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

11 Ὁδὸς Μουσῶν 11

Ἀπέναντι Νέας Ἐφημερίδος

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ'

ἐκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῇ
ἀποστολῇ τοῦ φύλλου γίνε-
ται δεκτὴ μόνον ἐντός οκτῶ
ἡμερῶν.Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα
εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν
Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝΤὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρό-
γραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ
δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυ-
πόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα
τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελ-
λούσης δὲν εἶναι δεκτά. —
Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς
τὰς Κυρίας γίνεται δεκτὴ.Αἱ μεταβάλλουσαι διευθύν-
σιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι
γραμματόσημον 50 λεπτῶν
πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Κρήτη ἐλευθέρη. — Ἀδικοῦσαι καὶ Ἀδικούμεναι. Ἀπάντησις
εἰς τὸν «Ριζοσπάστην» τῆς «Ἀκροπόλεως». — Ἡ μικρὰ μαρκεσία (ὑπό-
δος Καίτης Δημολούγια). — (Εὐτυπώσεις Ταξειδίου εἰς Νεάπολιν. —
Μαρία Θεοχάρη. Β'. — Ὁ Πλάτανος τοῦ Γαστουρίου. — Σελὶς πένθους.
— Τὸ φθινόπωρον (ὑπόδος Μαρίας Φιλιππίδου). — Συναγαί. — Εἰ-
δοποιήσεις.

Ἡ ΚΡΗΤΗ ΕΛΕΥΘΕΡΑ

Ἡ Κρήτη ἐλευθέρη! Τὸ μέγα ὄνειρον, ὁ μέγας πό-
θος τῆς πραγματοποιεῖται. Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς ἀν-
δρείους, οἱ ὅποιοι μὲ τοὺς ποταμούς τοῦ αἵματος καὶ μὲ
τὰς ἐκατόμβας τῶν ὀστέων τῶν ἐθελούσων τὸν βωμὸν ἐπὶ
τοῦ ὁποίου σήμερον ὑψοῦται ὁ θρόνος τῆς Ἐλευθερίας.
Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς νεκρούς, οἱ ὅποιοι ἐκληρονόμη-
σαν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ζῶντας.

Αἱ ΑΔΙΚΟΥΣΑΙ ΚΑΙ Αἱ ΑΔΙΚΟΥΜΕΝΑΙ

(Εἰς ἀπάντησιν τῶν ἁρθρῶν τοῦ «Ριζοσπάστου»
τῆς «Ἀκροπόλεως».)

Β'

Τὴν ἀδικοῦσαν γυναῖκα ἐξητάσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον
ἄρθρον ὡς κυρίαν τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐψιμυθιωμένης ζωῆς
τῶν αἰθουσῶν. Σήμερον θὰ τὴν ἐξετάσωμεν ὡς μητέρα καὶ
σύζυγον. Αἱ μετρούμεναι εἰς τὰ δάκτυλα, αἱ πέντε ἢ δέκα
τῶν Ἀθηνῶν τοιαῦται, δὲν ἡμποροῦν νὰ εἶναι οὔτε καλαὶ σύ-
ζυγοι, οὔτε καλαὶ μητέρες. Ἐχουσαι τὰ ἐλαττώματα καὶ
τὰς ἀτελείας, τὰς ὁποίας ἀναφέρει ὁ «Ριζοσπάστης», οὔτε
νὰ ἀντιληφθῶν καὶ εἶναι εἰς κατὰστάσιν τῶν καθηκόντων τῆς
μητρὸς καὶ τῆς συζύγου.Ὁ οἶκος τῶν διευθύνεται παρὰ μισθωτῶν ὑπηρετῶν, τὰ
τέκνα τῶν ἀνατρέφονται παρὰ μισθωτῶν παιδαγωγῶν, οἱ
σύζυγοι τῶν περιθάλπονται καὶ ὑπηρετοῦνται καὶ παρὰ τού-
των καὶ πρὸς ἐκείνων, ἀλλὰ καὶ πληρῶνουν. Ἰδοὺ ἡ εἰκὼν
εἰς ὀλίγας λέξεις. Θύματα τῆς καταστάσεως ταύτης εἶναι οἱ
σύζυγοι καὶ τὰ τέκνα, κατὰ τοὺς πολλούς. Κατ' ἐμὲ θύματα
εἶναι αἱ γυναῖκες, αὐταὶ αἱ ἴδιαι καὶ τὰ τέκνα τῶν. Αἴτιοι
δὲ καὶ ἡθικοὶ ὑπεύθυνοι αὐτοὶ οἱ σύζυγοι.Διότι ἐπὶ τέλους κατὰ τὰ καθιερωθέντα ἔθιμα, κατὰ τὰς
ἀρχὰς τοῦ γάμου, κατὰ τὸ πνεῦμα, τὸ κανονίζον τὰ τῆς οἰ-
κογενεῖς σήμερον, ποῖος εἶναι προῖσταμένη ἐν αὐτῇ ἀρχῇ,
ποῖος ὀρίζει τὰ τῆς ζωῆς εἰς τὰς γενικὰς τῆς γραμμὰς, ὁ
ἄνδρας ἢ ἡ γυναῖκα; Καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ σύζυγος εἶναι πο-
λύφερνος, καὶ ὅταν ἐκ τῆς περιουσίας αὐτῆς ἀποσπᾶται ἡ-
μέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐν μέρος, ὅπως χρησιμεύτῃ εἰς τὴν σπατάλην
καὶ τὴν ἄσκοπον πολυτέλειαν, δὲν δεικνύεται ὁ σύζυγος ἀνά-
ξιος τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν προικοδοτησάντων τὴν κόρην γο-
νέων, οἱ ὅποιοι εἰς τὴν πείραν αὐτοῦ καὶ τὴν κρίσιν τοῦ καὶ
τὰς οἰκονομολογικὰς γνώσεις τοῦ ἐμπιστευόμενου τὴν διαχεί-
ρισιν περιουσίας, κολοσιαῖας πολλάκις, ἀποκτηθείσης μὲ τό-
σον ἰδρωτὰ καὶ μὲ τόσας στερήσεις; Δὲν δεικνύεται ἄστορ-
γος πρὸς αὐτὴν τὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία ἀφοῦ τάχιστα σπατα-
λήσει καὶ ἀσπαύσει ὅ,τι ἔχει, ἐπὶ τέλους στερεῖται καὶ πά-
σχει μὴ δυναμένη νὰ ἀνθῇ εἰς τὰς πιέσεις τῆς ἐπερχομένης
πενίας;Ἡ ἐὰν αἱ αἰθουσαι τοῦ οἴκου τοῦ ἔχουν μεταβληθῇ εἰς
ἐντευκτήριον τῶν ἀργολόγων καὶ τῶν νταντήδων καὶ τῶν
λεόντων τῆς ἡμέρας, οἱ ὅποιοι ἐπαγγέλλονται ὡς ἔργον τὴν
ἐκτροχίασιν τῶν νέων γυναικῶν ἀπὸ τὰ καθηκόντα τῶν,
κατὰ τὴν εἰκόνα, ἣν μὲ τόσον ζωηρὰ χρώματα ἔγραψεν ὁ
«Ριζοσπάστης», ποῖος ἄλλος πταίει καὶ εὐθύνεται ἢ αὐτὸς ὁ
σύζυγος; Αὐτὸς ὁ ὁποῖος σπανίως ἐμφανίζεται εἰς τὰς ὑπο-

δοχάς αὐτὰς ἢ καὶ ἐὰν φανῇ, κάμνει ὅ,τι καὶ ἐκεῖνοι μὲ τὰς νέας συζύγους τῶν φίλων του; Εἰς ἐν μάλιστα ἐκ τῶν ἄρθρων τοῦ «Ριζοσπάστου» λέγεται ὅτι ὑπάρχουν αἰθουσαι χαρτοπαικτικά, εἰς ἃς πολλοὶ ἔρχονται πλούσιοι καὶ φεύγουν πτωχοί. Ἀλλὰ ποῖος ἄρα γε διευθύνει ἐκεῖ τὸ χαρτοπαίγνιον, ἡ σύζυγος ἢ ὁ σύζυγος; Ποῖος ἄλλος ἢ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐξορισθεὶς ἀπὸ τὰς αἰθουσας τοῦ χαρτοπαίγνιου, τὰς ὁποίας ἡ Ἀστυνομία ἐκλείπει, θέτει μὲ τὰς ἰδίους του χεῖρας τὴν σφραγίδα τοῦ ἀπαισίου πάθους καὶ τῆς ἀτωπίας εἰς αὐτὸ τὸ ἱερὸν ἄστυλόν τῶν τέκνων του;

Ἡ ξενολατρεία καὶ ἡ ξενογλωσσία

Καὶ ἐὰν ἡ ἀνατροφή τῶν τέκνων τοῦ ἀνατίθεται εἰς ξένους παιδαγωγούς, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπαιδαγωγήτους καὶ ἀγραμμάτους καὶ ἐλαφράς, ποῖος καὶ πάλιν εὐθύνεται; Ἡ σύζυγος, ἡ ὁποία ὡς κόρη συνείδησε νὰ θεωρῇ τὴν ξένην, ὡς τύπον τελειότητος, διότι ψελλίζει γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν οἱ γονεῖς τῆς δὲν ἐγνώριζαν καὶ ὑποκλίνεται μὲ χάριν καὶ μεταχειρίζεται πομπώδεις φράσεις ἐθιμοτυπίας, ἢ αὐτὸς ὁ ὁποῖος ὡς ἄνδρας ἐγνώρισεν καὶ συνέζητε μὲ τοιαύτας γυναῖκας καὶ εἶχεν ὅλον τὸν καιρὸν νὰ μελετήσῃ τὰ ἥθη των καὶ τὴν ἐλαστικὴν των τιμιότητα, καὶ τὰς ἀμφιβόλους ἀρχάς των, καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν πολλῶν ἐξ αὐτῶν;

Ἐπειτα ὡς ἀνὴρ, φιλοδοξῶν βεβαίως νὰ ἰδῇ τὰ τέκνα του ἀντάξια τοῦ ὀνόματός του, δὲν ἔχει καθήκον νὰ ἀγρυπνῇ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν προσώπων εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἀνατεθῇ ἡ ἀνατροφή των, ὅταν μάλιστα ἐννοήσῃ ὅτι ἡ σύζυγός του δὲν ἔχει τὴν ἀντίληψιν, οὔτε τὴν πείραν, οὔτε τὴν δύναμιν, ἀλλ' οὐτ' ἴσως τὴν θέλησιν—ἐὰν εἶναι πολὺ κακὴ—νὰ πράξῃ τοῦτο;

Λοιπὸν διὰ τὴν κατηγορίαν τὴν εὐχρίθμον τῶν γυναικῶ αὐτῶν δυνατόν αὐταὶ νὰ ἀδικοῦν καὶ ἐαυτάς καὶ τὰ τέκνα των, ἀλλ' εἶναι αὐταὶ αἱ ἰδία θύματα τῆς ἀμεριμνησίας καὶ ἀδιαφορίας καὶ μωρίας καὶ ἀδυναμίας τῶν συζύγων των. Ἀλλως τε ἡ μεγάλη ἐκ μέρους τῶν τοιούτων γυναικῶν προσ-γιγνομένη ἀδικία δὲν εἶναι μόνον ἡ πρὸς ἐαυτάς, ἀλλ' ἰδίᾳ ἡ πρὸς τὰς καλὰς καὶ τὰς ἠθικάς καὶ τὰς σεμνὰς γυναῖκας, ἃς τὸ κακὸν αὐτῶν παράδειγμα παρασύρει. Καὶ τὸ μέγα αὐτὸ κακὸν, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας λυμάνεται, ὅχι μόνον τὰς εὐπόρους τάξεις, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς τῶν ὑπαλλήλων, εἶναι αἱ ξένοι παιδαγωγοί. Αὕτῃ εἶναι ἡ μάστιξ, αὐτὸ τὸ μεταδοτικὸν νόσημα, τὸ ὁποῖον ἐγεινεν ἐνδημικὸν πλέον καὶ τὸ ὁποῖον ἀπειλεῖ πλήρη τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης ἐξόντωςιν.

Υπάρχουν οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι διὰ νὰ ἔχουν ξένην παιδαγωγὸν νὰ συνοδεύῃ, τοῦλάχιστον, ἢ τὰ κορίτσια των εἰς τὸν περίπατον, ὑποβάλλονται εἰς στερήσεις καὶ στενοχωρίας, αἱ ὁποῖαι ζωγραφίζονται μὲ τὰ χρώματα τοῦ μακρασμοῦ καὶ τῆς χλωρώσεως καὶ τῆς ἐξαντλήσεως εἰς τὰ πρόσωπα καὶ αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων των. Υπάρχουν ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι βλέπουν τὴν καταστροφὴν τῶν υἱῶν καὶ τῶν συζύγων ἀκόμη φανερά καὶ ἀπροκαλύπτως ἐγκαθισταμένην εἰς τὴν οἰκογένειαν μετὰ τῆς ξένης παιδαγωγού. Καὶ ὅμως ὑφίστανται ἥρωικώτατα τὸ μαρτύριον αὐτό, μόνον καὶ μόνον διὰ τὰ γαλλικὰ ἢ τὰ ἀγγλικὰ τῶν κοριτσιῶν.

Καὶ ἐπὶ τέλους εἰς τί χρησιμεύουν αὐτὰ τὰ γαλλικὰ καὶ τὰ ἀγγλικὰ; Διὰ νὰ πλουτίζουν τὰς γνώσεις των, ἀναγινώσκουσιν ξένα βιβλία, τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν ἰδικήν μας γλῶσσαν; Ὁχι. Διότι κατ' ἀρχὴν τὰ ἐπὶ τὰ δέκατα τῶν δεσποινίδων μας διαβάζουν ὅ,τι μυθιστόρημα ταῖς τύχῃ, ὅχι διὰ τὴν φιλολογικὴν του ἀξίαν, ὅχι διὰ νὰ μελετήσουν καὶ κρίνουν τὸν συγγραφέα, ὅχι διὰ νὰ πλουτήσουν τὰς γνώσεις των, ἀλλὰ διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὸν μῦθον, διὰ νὰ ροπήσουν φράσεις αἰθηματικές. Μήπως διὰ νὰ τὰ μεταχειρισθῶν εἰς τὸν κόσμον ὅπου συχνάζουν; Ἀλλὰ αἱ περισσώτεροι ἐξ αὐτῶν δὲν εὐρίσκουν ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν των εὐκαιρίαν νὰ εἴπουν τέσπαρας λέξεις. Διὰ τὰ ταξιδιὰ των; Ἀλλὰ δὲν ταξιδεύουν. Διὰ νὰ τὰς μεταχειρισθῶν ὡς μέσον συντηρήσεως; Ἀλλ' ἐκτὸς ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι φοιτοῦν εἰς τὰ γαλλικὰ σχολεῖα καὶ λαμβάνουν πτυχίον παρὰ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς, οὐδεμία τελειοποιεῖται εἰς ξένην γλῶτταν ἀπὸ τὰς ἀμαθεῖς αὐτάς παιδαγωγούς.

Ὡστε αὐτὸ γίνεται ἀπλῶς διὰ νὰ γίνεσθαι. Αὐτὸ τὸ κάμνει ἡ Β διότι τὸ κάμνει καὶ ἡ Α, χωρὶς λόγον, χωρὶς ἀφορίαν, χωρὶς σκοπὸν. Αὐτὸ γίνεται διὰ τὰ κορίτσια, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ γίνεσθαι διὰ τὰ ἀγόρια, τὰ ὁποῖα μίαν ἡμέραν καὶ ὡς ἐπιστήμονες ἔχουν ἀνάγκη νὰ μελετοῦν ξένα συγγράμματα, καὶ ὡς ἔμποροι καὶ ὡς βιομήχανοι συναλλάσσονται μὲ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ταξιδεύουν καὶ προάγουν τὸ ἔργον των, διὰ τῆς μετὰ τῶν ξένων συναφείας.

Ἀλλὰ ποῖος καὶ πάλιν ἐπιτρέπει τὴν ἀνωμαλίαν αὐτὴν εἰς τὴν οἰκογένειαν; Ὁ σύζυγος. Ποῖος ἔλαβε τὸν κόπον νὰ συζητήσῃ μὲ τὴν γυναῖκά του ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, νὰ ἀποδείξῃ τὸ ἄσκοπον καὶ μάταιον καὶ νὰ ἀνακόψῃ τὸ κακὸν εἰς τὸν κατήφορόν του; Ἐὰν πέντε, δέκα, εἴκοσιν, ἑκατὸν πατέρες ἐξηγείροντο, διεμαρτύροντο, κατήγγυον τὴν μωρὰν αὐτὴν συνήθειαν καὶ ἐπέβαλλον εἰς τὰς γυναῖκας καὶ τὰ κορίτσια των νὰ σπουδάζουν τὴν γλῶτταν των, νομίζετε ὅτι τὸ κακὸν δὲν θὰ ἀνεστέλλετο;

Λοιπὸν τὸ μόνον ἐκ τῶν ἀπαριθμηθέντων κακῶν, τὸ ὁποῖον ἐπεκτείνεται εἰς εὐρύτερον κύκλον εἶναι τὸ τῆς ξενογλωσσίας καὶ τῆς ξενολατρείας, διὰ τὸ ὁποῖον ὅμως ὑπεύθυνοι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ ἄνδρες. Κατὰ μέγα μέρος εὐθύνεται εἰς τοῦτο καὶ ἡ πολιτεία. Διότι ἐὰν εἰς τὰ σχολεῖά μας τὰ προγράμματα τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων ἦσαν ἀπλοῦστερα καὶ συμφωνώτερα μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς κόρης μὲν διὰ τὰ Παρθενάγωγεα, τοῦ νέου δὲ διὰ τὰ λύκεια καὶ τὰ γυμνάσια, θὰ ἦδύνατο ἄριστα νὰ διδάσκηται καὶ μία ξένη γλῶσσα τὸσον τελείως, ὥστε νὰ ἀποβαίνῃ περιττὴ ἡ ξένη gouvernante.

Αὐτὸ γίνεται εἰς τὴν Ρωσσίαν, ὅπου αἱ σπουδαὶ καίτοι ἄρτι καὶ ἡ ἐκπαίδευσίς τελεία τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα εἶναι τὸσον ἀπλοποιημένον. Ἐκεῖ ἡ ἀποφοιτῶσα τοῦ διδασκαλείου κόρη δύναται μὲ τὸ δίπλωμά της τὸ ρωσσικὸν νὰ λάβῃ τοιοῦτο καὶ τῆς Γαλλικῆς καὶ Γερμανικῆς γλώσσης, διότι τὸ πρόγραμμά των γλωσσῶν τούτων βαίνει ἐκ παλαιῶν πρὸς τὸ τῆς Ρωσσίας.

Αἱ ἄλλαι καὶ ἡμεῖς

Ὡστε ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐλέγχθη διὰ τὰς γυναῖκας, πρέπει νὰ λεχθῇ διὰ τοὺς ἄνδρας μᾶλλον. Ὅπου ὑπάρχει ἐκφυθμός

καὶ ἀνώμαλος κατάστασις, αὕτη εἶναι δημιούργημα τῆς ἀκηδεύσεως, τῆς ἀδυναμίας, τῆς ἐλλείψεως νοῦ καὶ θελητέως ἀνδρικής. Ἀφ' οὗτοῦ ὑπάρχει Ἑλλάς ἐλευθέρα καὶ Ἑλλάς δούλη καὶ Ἑλλάς τῶν ἀποικιδῶν καὶ Ἑλλάς τῆς ἀρχαιότητος, τὴν διοίκησιν, τὴν ἀρχηγίαν, τὴν τυραννίαν, τὴν ἀπολύττην κυριότητα εἶχε καὶ ἔχει ὁ ἄνδρας καὶ ὅχι ἡ γυναῖκα. Ἐὰν κακῶς βαίνουν τὰ πράγματα ὑπεύθυνος εἶναι ὁ κυβερνῶν καὶ ἄρχων καὶ ὅχι ἡ κυβερνωμένη καὶ ἀρχομένη.

Ἀλλὰ διὰ νὰ εἴμεθα δίκαιοι εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ὁ σύγχρονος Ἕλλην οὔτε τῶν ἀρχαίων προγόνων του τῶν πανσόφων ἐδείχθη κατώτερος, οὔτε τῶν πατέρων του τῆς ἐλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἀλλ' οὔτε τῶν συγχρόνων του ἀνδρῶν ἄλλων λαῶν. Ὁ ἀρχαῖος Ἕλλην ὑπῆρξε τυραννικώτερος, σκληρότερος, ἀπηνθρωπότερος καὶ πολὺ παραλογώτερος τοῦ συγχρόνου του. Ἀφοῦ οἱ ἰδιοὶ του πατέρες τῶν μυθολογικῶν χρόνων ὕψωσαν τὴν γυναῖκα μέχρι τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς ἀνεγνώρισαν τὴν ὑπεράττην σφίαν καὶ τὴν ὑπεράττην δύναμιν καὶ τὴν πλήρη μετὰ τῶν ἀρρένων θεῶν ἰσότητά, ἀφοῦ οἱ Ἀριανὶ φυλαί, ἐξ ὧν οὗτοι κατήγγοντο ἐθεώρησαν τὴν γυναῖκα τὸσον ἀγνήν καὶ τὸσον δίκαιαν, ὥστε μόνον δι' αὐτῆς νὰ κοινωνῶσι πρὸς τὸν θεόν, αὐτοὶ βεβηλωμένοι καὶ κατ' ὀλίγον τὸσον ὑπεβίβασαν καὶ ὑπετίμησαν τὴν γυναῖκα, ὥστε ὡς δούλην καὶ ὄργανον μόνον διαιωνίσεως τῆς φυλῆς νὰ τὴν θεωροῦν κατάλληλον. Ἀλλὰ καὶ ἐν τὴν ἔκλεισαν εἰς τὸν γυναικωνίτην, καὶ ἐὰν σκοπίμως τὴν κατεδίδασαν εἰς ἀμάθειαν, ὑπῆρξεν ἡ γυνὴ ἐκείνη καλλιτέρα τῆς σημερινῆς; Ὑπῆρξεν ὀλιγώτερον φιλάρεσκος καὶ πολυτελής καὶ μαχητικὴ καὶ πολυδάπανος καὶ μικρολόγος καὶ ἄκριτος καὶ φλύκρος καὶ κηκολόγος καὶ ὀνηρὰ;

Καὶ διὰ νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν πολυτέλειαν, διὰ τὴν ὁποῖαν τόσα καταμαρτυροῦν τῆς συγχρόνου Ἑλληνίδος, διατὶ οἱ χιτῶνες τῶν ἀρχαίων ἦσαν ἄλλοτε βραχεῖς καὶ ἄλλοτε συρτοὶ καὶ ἄλλοτε σχιστοὶ—ὡς τῶν φαινομενίδων—καὶ ποδήρεις καὶ ἄλυστοι καὶ ὀρθοστάδιοι καὶ διατὶ αἱ διπλοῖδες καὶ τὰ διπλοῖδικα καὶ αἱ ἐπωμίδες καὶ αἱ συμμετρικαὶ καὶ τὰ ζῶνικα καὶ τὰ στρόφια καὶ οἱ κόλποι καὶ τὰ ζώματα καὶ αἱ ταινίαι καὶ τὰ ταινίδια καὶ αἱ μίτραι καὶ οἱ ἀπόδεσμοι καὶ οἱ στηθόδεσμοι καὶ αἱ ἀμπεχόνας καὶ τὰ ἀμπεχόνια καὶ αἱ κυπασίδες καὶ οἱ πέπλοι καὶ αἱ βύσσοι τῶν Ἰνδιῶν καὶ τὰ μηδικὰ καὶ σηρικὰ ὑφάσματα καὶ τὰ ἀμώργια καὶ αἱ εἰς πρόφασιν ἐσθητικῆς—δι' ὧν διεκρίνοντο καὶ αἱ φλέβες τοῦ γυναικείου σώματος,—καὶ τὰ πορφύρα καὶ ἀλουργὰ καὶ αἱ βατραχίδες, καὶ τὰ κροκωτὰ καὶ μήλινα καὶ τὰ ἀέρινα καὶ τὰ ὑδροβαφῆ καὶ αἱ παρυφά καὶ οἱ κροστοὶ καὶ τὰ κρήδεμνα καὶ αἱ καλύπτραι; Ὅλα αὐτὰ δὲν προδίδουν τὴν ποικιλίαν τῶν σχημάτων καὶ τῶν χρωμάτων καὶ τὴν περὶ τὴν ἐνδυμασίαν τῆς γυναικὸς πολυτέλειαν καὶ ἐναλλαγὴν, ἐν σχέσει πάντοτε πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ συρμοῦ καὶ τῆς πολυτελείας; Καὶ διατὶ οἱ κόρυμβοι καὶ αἱ σφενδόνας, αἱ ἀπὸ χρυσῶν καὶ μαργαρίτας καὶ πολυτίμους λίθους, καὶ αἱ τηλεγίδες καὶ τὰ κεκρύφαλα καὶ οἱ σάκκοι, καὶ αἱ μίτραι καὶ οἱ διὰ σιδηρῶν ὀργάνων σχηματιζόμενοι βόστρυχοι, καὶ αἱ τεχνηταὶ χρυσοειδεῖς κόμοι, ἐὰν ὅχι διότι τὰ κτενίσματα ἠκολούθουν καὶ τότε τοὺς συρμούς; Καὶ διατὶ τὰ σάνδαλα καὶ τὰ σανδάλια καὶ αἱ βαυκίδες αἱ πολυτελεῖς καὶ κροκοειδεῖς

καὶ τὰ ὑψηλὰ κατύματα (τακούνια), ἐὰν ὅχι διότι ἔτσι τὰ ἤθελον ὁ συρμός καὶ ἡ πολυτέλεια; Καὶ διατὶ οἱ δακτύλιοι καὶ τὰ ψέλλια καὶ οἱ ὄρμοι, καὶ αἱ χρυσαὶ πέδαι καὶ τὰ περὶ σφύρια, καὶ τὰ ἐνώτια καὶ αἱ περόνας καὶ αἱ πόρπαι ἀπὸ χρυσῶν καὶ μέταλλα πολυτίμα καὶ λίθους πολυτίμους;

Διὰ νὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὰ γυναικεῖα ἐνδύματα. Διότι ἐὰν θελήσω νὰ παρακολουθήσω τὴν πολυτέλειαν τῶν ἐπίπλων καὶ τῶν σκευῶν καὶ τῶν bibelots καὶ τῶν γευμάτων καὶ τῶν δειπνῶν καὶ τῆς καθ' ἐκάστην ζωῆς μὲ τὰ κανκὰν καὶ τὰς σκληρότητας, καὶ τὰς ἐλαφρότητας, καὶ τὰς θηριώδεις πολλακίας τῶν γυναικῶν ἐκείνων πρὸς τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας, βραδυτέρον δὲ τῶν γυναικῶν τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν περιφήμων ἐν ὀργίοις δεσποινῶν καὶ αὐτοκρατορισσῶν των καὶ τῶν γυναικῶν ἑπειτα τοῦ μεσαιῶνος καὶ τῶν βυζαντινῶν χρόνων καὶ τῶν γυναικῶν τῆς Αὐλῆς τοῦ Λουδοβίκου XIV καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης, δὲν εἶναι αἱ σημεριναὶ γυναῖκες ἄγγελοι ἐν συγκρίσει πρὸς αὐτάς; Καὶ ἐὰν τώρα πάλιν πάρωμεν τὰς Ἑλληνίδας τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν χωρίων μας ὡς ὁλότητα μὲ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας των, καὶ τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματά των, καὶ τὰς συγκρίνωμεν πάλιν πρὸς τὰς Γαλλίδας καὶ Ἀγγλίδας καὶ Γερμανίδας—αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς ἔθνη ἀριθμοῦντα προαιωνίους πολιτισμούς—ἐὰν τὰς εὐρωμεν ὑπολειπομένας εἰς πέντε, θὰ τὰς εὐρωμεν ὅμως ὑπερτερούσας ἴσως εἰς ἑξ. Ἐὰν δὲ τὰς συγκρίνωμεν πρὸς τὰς Ρωσίδας καὶ τὰς Ρουμανίδας καὶ τὰς Βουλγαρίδας καὶ τὰς Μκρυεβουινιώτισσας, δὲν θὰ τὰς εὐρωμεν ἐν τῇ ὁλότητι των πάντοτε ὑπεροχωτέρας τούτων;

Καὶ τοῦτο ἄρα δὲν εἶναι εἰς τιμὴν τοῦ συγχρόνου Ἑλλήνος, ὁ ὁποῖος εὐφρῆς καὶ νοήμων ὡς εἶναι καὶ τῆς οἰκογενειακῆς τιμῆς ἔμεινεν ἄγρυπνος φύλαξ καὶ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ μὀρφωσιν τῆς γυναικὸς ἀνεγνώρισεν ἀναγκαίαν καὶ ἀπεδέχθη εἰς εὐρυτάτην κλίμακα—ἀφοῦ καὶ Πανεπιστήμιον καὶ Πολυτεχνεῖον εὐρείας ἡνοιξάν τὰς θύρας των εἰς τὴν γυναῖκα—καὶ ἀνομολογεῖ καὶ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ τὴν μορφώσῃ τελειότερον διὰ τὰ βιοπραγὰς στάδια, ἵνα καὶ τὴν γάμον καταστήσῃ προσιτώτερον εἰς τὰς πολλὰς καὶ σχετικὴν εὐημερίαν ταῖς ἐξασφαλίσῃ;

Καὶ ἡδύνατο ἄρα ὁ Ἕλλην ὁ σύγχρονος νὰ πράξῃ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἔπραξε διὰ τὴν γυναῖκα, ἀφοῦ ἔνεκα καὶ τῆς ἀτελοῦς ἐκπαιδεύσεώς του καὶ τῆς ἀτελοῦς ἀναπτύξεώς του, ἥτις ὑπῆρξε φυσικὴ συνέπεια τῆς ἐπὶ αἰῶνας ὑποδουλώσεως τῆς φυλῆς μας, τὸσον ἀτελῶς ἐφῆρμωσε τὸ πολίτευμα τὸ διοικητικὸν τοῦ τόπου του καὶ τὸσον πλημμελῶς ἐλειτούργησαν οἱ νόμοι καὶ αἱ δικτάξεις, αἱ εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἔθνους καὶ τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας αὐτοῦ ἀναγόμεναι;

Ἀλλως τε ἡ μεγάλη πλειονότης τῶν ἀνδρῶν, ἡ τάξις δηλ. ἡ καὶ πολιτικῶς καὶ ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς μορφωμένη, εἶναι καθαρῶς feministe, ὅχι ἴσως κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ «Ριζοσπάστου», τὸ ριζικῶς μεταρρυθμιστικόν, ἀλλὰ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν συντηρητικῶν feministes τῆς Εὐρώπης, ὅποιοι ἦσαν ὁ Γλάδστον καὶ ὁ Ἰούλιος Σίμων.

Ὅταν πρὸ διετίας περίπου εἶχον ζητήσῃ τὰς γνώμας τινῶν ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων ἀνδρῶν μας, ἐπὶ τοῦ γυναικείου

ζητήματος, ούτε εις μεταξὺ ὧν ἀνέφερε τὰ κοινὰ καὶ τετριμμένα περὶ γυναικός. "Οἱ ἀνεγνώρισαν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐργασίας τῆς γυναικός εἰς πολὺ εὐρύτεραν κλίμακα, ὅλοι τὴν ἐξ ἑσῶ μετ' ὃν ἄνδρα ἐπιδεκτικότητά της εἰς ἀνωτέραν πνευματικὴν μόρφωσιν, καὶ ὅλοι τὴν ἐκπολιτιστικὴν δυνάμιν της. Καὶ οἱ ἰντερβιουρισθέντες ἦσαν τρεῖς ὑπουργοί, εἰς μέγας οἰκονομολόγος καὶ διευθυντὴς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, εἰς καθηγητὴς Πανεπιστημίου, δύο διευθύνται ἐφημερίδων, εἰς καθηγητὴς τῆς Ψυχολογίας, εἰς ποιητὴς, εἰς φιλόσοφος καὶ κριτικὸς καὶ τρεῖς διηγηματογράφοι.

Εἰς ἐπιφράγισιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου ὅτι ἡ εἰκὼν ἡ Ἰσοφῶ τοῦ «Ριζοσπάστου», ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ κόσμου, ἀποτελεῖ σπανίαν ἐξάιρεσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ μας, ἀναφέρω ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ἰντερβιουρισθέντων παρ' ἐμοῦ τότε διετύπωσε περὶ τῆς μητρὸς καὶ τῆς συζύγου καὶ τῆς κόρης παρ' ἡμῖν τοιαύτας γνώμας. Χαρακτηριστικωτάτη μάλιστα ὑπῆρξεν ἡ περὶ γυναικὸς γνώμη τοῦ κ. Στρέιτ, ὅστις ἀφοῦ ἀνέπτυξε τὴν ἠθικοποιὸν καὶ εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς γυναικὸς ἀπὸ πάντας τοὺς κλάδους, προσέθηκεν: «Ἰσως ἐγὼ τοιαύτην ἔχω ἰδέαν περὶ τῆς γυναικός, διότι εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ ὀφείλω εἰς τὰς περὶ ἐμὲ τὴν ἐνίσχυσιν πάντοτε εἰς τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τοῦ ἐσφαλμένου, εἰς τὸ ὅποτον ὡς ἄνθρωπος ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ ὑποπέσω».

Εἶναι πολλοὶ, πλεῖστοι, ἡ μεγάλη πλειονότης τῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία δύναται νὰ εἴπῃ περὶ τῆς γυναικὸς παρ' ἡμῖν ὅ,τι καὶ ὁ κ. Στρέιτ. "Οἱ οἱ μετ' ὧν τότε συνωμίλητα ἦσαν σύμφωνοι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ὅχι τῆς ἀδικούσης, ἀλλὰ τῆς ἀδικουμένης γυναικός, περὶ ἧς εἰς τὸ προσηχρὸς ἄρθρον μου.

Η ΜΙΚΡΑ ΜΑΡΚΗΣΙΑ

Εὐρισκόμην μετὰ τινων φίλων ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Trouville, καθ' ἣν στιγμὴν διήρχετο ἡ κόμησσα X . . . τῆς ὁποίας ἐθρυλεῖτο ἡ ἱστορία εἰς τοὺς κύκλους τῶν λουομένων.

Μικρὰ παρισινὴ ράπτρια ἐνυμφεύθη, πρὸ ἐξ μηνῶν, τὸν κόμητα X . . . Γεροντικὸν πείσμα, θὰ ἔλεγε τις ἴσως. Οὐδόλως. Ὁ κόμης, ἡλικίας μόλις τριάκοντα πέντε ἐτῶν, ἐξαίρετος ἱππεὺς καὶ πολὺ πλούσιος, ἡμέραν τινὰ ἐρωτεύθη μαυιδῶς αὐτὴν καὶ . . . ἐτελείωσε δι' ἐπιστήμου γάμου ἐξ ἔρωτος.

— Ἐγὼ, εἶπέ τις, εἰδὼν τι παρόμοιον ἦδη ἢ μᾶλλον ἤκουσα νὰ τὸ διηγοῦνται δι' ἀποδείξεων σοβαρῶν . . . Εἶναι ἐπίσης ἱστορία αἰσθηματικὴ, μυθιστόρημα πολὺ ὠραῖον, ἀλλὰ φέρει καὶ πολὺ τραγικὸν χαρακτῆρα! Αἱ περιπέτειαι τῆς θήρας μετ' ὠδήγησαν ὠραίαν τινὰ ἡμέραν νὰ ζητήσῃ φιλοξενίαν εἰς Νορμανδὸν μωλωνᾶν, ἐκεῖ κάτω, εἰς μίαν κοιλάδα, μεταξὺ τοῦ Mortagne καὶ τοῦ Condé-sur-l'Haine.

Ὁ φιλοξενῶν με, καλὸς ἄνθρωπος, μοῦ προσέφερεν ἐξαίρετον πρόγευμα: τρώκτας τοῦ ρύακος, περδίκια τῆς γειτονικῆς ἐρήμου καὶ . . . οἶνον ἐξαίρετον! Κατὰ τὸ ἐπιδόριον μοῦ ἐπρότεινε νὰ μοῦ δείξῃ τὴν οἰκογενειακὴν του πινακοθήκην . . .

Ἀνεσκήρτησα ἐκ περιεργείας. Πῶς! ὑπάρχει πινακοθήκη εἰς μύλον!

Ἐν τούτοις ὑπῆρχε πραγματικῶς ἡ πινακοθήκη καὶ τῷ ὄντι πολὺ ὠραία! Δωδεκάς φωτογραφῶν ἀποστιλβουσῶν μεγιστάνων τῆς αὐλῆς τοῦ Λουδοβίκου XIV, μαρκησίων καὶ μαρκησιῶν τοῦ Λουδοβίκου XV καὶ Λουδοβίκου XVI καὶ ὡς περιβλήμα πλησίον μικρᾶς χαριέσσης μαρκησίας, καλὴ τις χωρική μετ' ὀλίγον κεφάλαιον. Ὅτε μοι ἐπεδείκνυε τὰς δύο τελευταίας ταύτας εἰκόνας, ὁ μωλωνᾶς μοῦ εἶπεν: — Ἡ μητέρα καὶ ἡ κόρη.

Καὶ ἐξηκολούθησεν ἀπαντῶν εἰς τὸ λίαν ἐκπεληγμένον βλέμμα μου. — Αὕτη ἡ χωρική, ἦτο ἡ μητέρα μου . . . Μάλιστα, κύριε, εἶμαι ὁ ἑγγονος τῆς ὠραίας μαρκησίας τῆς ἐκεῖ ἐπάνω μειδιώσης. Ἀναμένετε, θὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν μετ' ὀλίγας λέξεις. ὅλη ἡ χώρα τὴν γνωρίζει. ὁ πρῶτος τυχὼν ἐδῶ ἠδύνατο νὰ σᾶς τὴν εἴπῃ. προτιμῶ νὰ τὴν διηγηθῶ ἐγὼ. Ἐπειδὴ ἐνδεχόμενον εἶναι ν' ἀμφισβάζητε ἤδη περὶ τῆς ἡλικίας τῶν φωτογραφιῶν τούτων, θὰ σᾶς ἀφηγηθῶ πῶς ἡ ἱστορία αὕτη συνέβη ὑπὸ τὴν τρομοκρατίαν.

Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα καὶ ἡ μεγαλύτερα ἀδελφὴ τῆς μικρᾶς μαρκησίας, ἧς ἡ φωτογραφία εἶναι ἐκεῖ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σας, συνελήφθησαν ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας . . . Φεῦ! κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον, τὰ πάντα διεζήγοντο ταχέως. ὀλίγον ἀνεκρίθησαν καὶ κατεδικάστησαν εἰς θάνατον.

Ἡ μαρκησία περὶ ἧς γίνεται λόγος, — ἡ μάμμη μου κύριε, — ὀφείλει τὴν σωτηρίαν της εἰς τὴν φυγὴν. Κατέφυγεν, ἡ πτωχὴ ὀρφανή, εἰς τινὰ ἐκ τῶν χωρικῶν, οὐτινος ἐγνώριζε τὴν ἀφοσίωσιν. Ὁ χωρικός οὗτος ἦτο ἀκόμη νέος ἄνθρωπος, τριᾶκοντα ἐτῶν. Ὁ οἰκίσκος του ἦτο πλησίον τῶν ἀνακτόρων. Εἶδε γεννηθεῖσαν καὶ μεγαλώσασαν τὴν μικρὰν μαρκησίαν καὶ κατελήφθη ὑπὸ μεγάλης συμπαθείας πρὸς αὐτήν . . . πλέον ἢ συμπαθείας, κύριε, πρέπει τὰ πάντα νὰ σᾶς εἴπω: ἡγάπα τὴν μικρὰν μαρκησίαν εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας του. Ἐκείνη . . . , θὰ ὁμιλήσωμεν περὶ αὐτῆς ἀργότερον.

Ταραγμένος πρὸ τῆς ἐπελθούσης εὐτυχίας — εὐτυχίας λίαν ἐπικινδύνου, φεῦ! — ὁ χωρικός μας, ἐδέχθη τὸ δυστυχὲς παιδίον καὶ ἔκρυπεν ὅσον ἠδύνατο ἀσφαλέστερον. Ἀλλὰ γείτων τις, — βάνουτος Ἰακωβίνος — ἐπρόδωκε τὸ μυστικόν καὶ ἔτρεξε νὰ καταγγείλῃ τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸν φιλοξενήσαντα αὐτὴν χωρικόν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταγγελίας ταύτης δὲν ἤρρησε πολὺ. Οἱ κακοῦργοι ἐπολιόρκησαν τὴν ταπεινὴν κατοικίαν καὶ . . .

Ἄ! κύριε! ὁποῖα φοβερὰ στιγμή! — ἀνέκραξεν ὁ γέρον, διηγούμενος καὶ σογγίζων τὸ μέτωπον. — Τί θὰ ἐγένετο; . . . Ἡ θύρα θὰ ἠνοιγέτο βιαίως καὶ ἡ νέα κόρη θὰ ἐχάνετο θὰ τὴν ἐφόνευον ἐπὶ τῆς πλατείας Ἰσως. . . Ἀναφύλας, κύριε, εἶναι νὰ ζητῶ νὰ σᾶς περιγράψω τὴν φρίκην τῶν δύο ἀτυχῶν θυμάτων. . . Ἀλλ' ἰδοὺ ἡ θύρα ὑποχωρεῖ: τὸ δωμάτιον καταλαμβάνεται. Συνασθροίζονται περίξ τῶν δυσμοίρων αὐτῶν νέων ἐκβάλλοντες κραυγὰς. . . Καὶ ὁποῖας κραυγὰς, Κύριε, Θεέ! . . . Μοῦ φαίνεται ὡς νὰ τὰς ἤκουσα! . . .

— Εἰς θάνατον, τὴν ἀριστοκρατίδα! . . . Εἰς θάνατον! . . .

Ἡ στιγμή εἶναι ὕψιστη. Ἐμπνευσίς θεῖα φωτίζει αἰφνιδίως τὸ μέτωπον τῆς νέας μαρκησίας. Κάμνει νεύμα ὅτι θέλει νὰ ὁμιλήσῃ. . .

— Πολῖται! . . . ἄρχεται αὕτη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου. . .

Αὕτη ἡ ἐπικλήσις, ἀσυνήθης εἰς τοιοῦτον στόμα, σταματᾷ

πρὸς στιγμὴν τοὺς ἐφορμῶντας. . . . Τί μέλλει λοιπὸν νὰ εἴπῃ;

Ὁφθαλμοὶ ταχέως ἐκ τῆς ταραχῆς, ἣν αὕτη προεκάλεσεν. . . .

— Πολῖται! ἐπαναλαμβάνει. Τί με ζητεῖτε; Πόθεν πρέρχεται ἡ ὀργή σας κατ' ἐμοῦ; Εἶμαι ἰδική σας; εἶμαι ἀδελφή σας! . . .

Ἀνῆσυχον οἱ ἐφορμῶντες, νομίζουσιν ὅτι κατελήφθη ὑπὸ αἰφνιδίου τρέλλας. Τινὲς μεταξὺ αὐτῶν ὁμιλοῦσιν ἀλληγορικῶς. . . .

Ἡ νέα κόρη μαντεύει πᾶν ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὰς ὑπερεκτιμώμενας αὐτῶν κεφαλὰς. . . — Ἐχω ὅλον τὸ λογικόν μου, φωνάζει. Σὰς βεβαιῶ ἐπισήμως, ὅτι δὲν εἶμαι πλέον, ἀριστοκράτης, γίνομαι ἀπλὴ πολῖτις. . . .

Εἶτα δεικνύουσα τὸν χωρικόν: — Σὰς προυνιάζω τὸν μέλλοντα σύζυγόν μου!

Ἡ ἔμπνευσις τῆς τὴν ὑπηρετήσε καλῶς, ἡ μικρὰ μαρκησία εὗρισκε τὸ μόνον μέσον, ἵνα σώσῃ τὴν κεφαλὴν της, νυμφευομένη τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον χωρικόν.

Τελεία μεταβολὴ ἐκτελεῖται. . .

— Ζήτη ἡ πολῖτις! . . . Ζήτη ὁ πολῖτης σύζυγός της! . . .

Ὁ χωρικός, λίαν τεταραγμένος, ἔκυψε τὸ γόνυ πρὸ τῆς γενναίας κόρης. . . . Ἀλλ' αὕτη τὸν κρατεῖ, καὶ τείνουσα αὐτῷ τὴν δεξιὰν χεῖρα:

— Ὑπὸ τὸ δένδρον τῆς Ἐλευθερίας ὀφείλομεν νὰ ἐνωθώμεν! φωνάζει. Εἶτα, στρεφομένη πρὸς ἀπαντίας: Πολῖται, σὰς καλοῦμεν εἰς τοὺς γάμους μας!

Εἰς ταύτας τὰς λέξεις ἄθροα χειροκροτήματα ἀκούονται. οἱ δύο νέοι ὠδηγήθησαν ἐν θριάμβῳ. . . .

— Ὁ γάμος ἐγένετο, κύριε, — ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον μωλωνᾶς. — ἐγένετο ὑπὸ τὸ δένδρον τῆς Ἐλευθερίας, πρὸ τοῦ ἐνθουσιασμένου πλήθους, ἐπευφημοῦντος τοὺς νέους συζύγους.

Ἐπελθούσης τῆς ἐσπέρας, ὁ νέος ἄνθρωπος ὠδήγησε τὴν μαρκησίαν μέχρι τῆς θύρας τοῦ δωματίου τοῦ προετοιμασθέντος δι' αὐτὴν καὶ, ἐτοιμαζόμενος ν' ἀποσυρῇ: Εὐχαριστῶ ἐκ βάθους ψυχῆς, δεσποινίς! — τῇ λέγει μετὰ δάκρυα τυφεκᾶς ἐγνωμοσύνης εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. — Εὐχαριστῶ χιλιάκις! Ἡ θυσία σας ἦτο σωτηρία μας! . . . Ἀλλ' εἶναι καθήκον μου νὰ σᾶς ἀποδώσω τὴν ἐλευθερίαν σας! . . .

— Τὴν ἐλευθερίαν μου; . . . Τὴν θυσίαν μου; . . . Ἀλλ' εἶμαι ἐλευθερά καὶ δὲν ἐθυσίασα τίποτε! . . . Δὲν ἐνόησατε λοιπὸν, ὅτι σὰς ἀγαπῶ; . . .

— . . . Καὶ ἰδοὺ πῶς, ἐτελείωσεν ὁ διηγούμενος, ἀντιθέτως τῆς ραπτρίας τῆς γενομένης κομήσεως, μικρὰ μαρκησία γίνεται χωρική, μάμμη ἐνὸς γενναίου Νορμανδοῦ μωλωνᾶ. . . . Ὁ ἔρωσ ἔχει τὰς φαντασιοπληξίας του. . . .

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Κάκια Δημοσιολογία

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ

ΕΙΣ ΝΕΑΠΟΛΙΝ

Πρωί, πρωί, μόλις ἡ ἀνατολὴ ἤρχισε νὰ ροδίζῃ, εὐρέθην ὡς συνήθως ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Τὰ βουνὰ δεξιὰ καὶ

ἀριστερὰ μετὰ τὰς γραφικὰς κατατομὰς των, μετὰ τὰς πελειακὰς ῥαχίς των, μετὰ τὰς μαλακὰς καμπύλας των ἐφίοντο καὶ αὐτὰ ὡς ἀφυπνιζόμενα ἀπὸ τὴν νυκτερινὴν ἡσυχίαν των, ὡς τανύοντα ἡδονικώτερον τὰ μέλη των, ἐνῶ ἡ αὐγὴ ὡς καλὴ στολίστρια ἤρχιζε νὰ τὰ λούῃ μετὰ τὸ ροδόχρωμον λουτρόν της καὶ νὰ στεγνόνῃ μετὰ τὰς χρυσοπυρίνους θόνας της τὰ δροσολοσμένα ἀπὸ τὴν νύκτα σώματά των. Ὑπεράνω ὧν τῶν γραμμῶν καὶ ὧν τῶν σχημάτων ὑψοῦτο φαλακρὰ ἡ κορυφὴ τοῦ Βεζουβίου, τὴν ὁποίαν ἐστεφάνωνεν, ὡς λευκόφαιον διάδημα, ἡ ἀπὸ πυκνῶν ἀτμῶν καπνοῦ στεφάνη, εἰς ἣν ὁ ἀνατέλλων ἥλιος ἔχυνε λευκότητα ἀποτυφλωτικὴν. Ἀλλὰ Σειρήνες καὶ ἐδῶ. Ἀλλὰ κάλλη καὶ ἄλλαι γοητεῖαι καὶ ἄλλαι μαγείαι. Ἐδῶ αἱ Θελξιδόποι καὶ αἱ Θελξινόαι καὶ αἱ Ἀγλαόποι καὶ αἱ Παρθενόποι. Ἐδῶ ὅλα αὐτὰ αἱ γοήσσαι ἐξέθεταν τὰ κάλλη των καὶ ἔψαλλαν τὰ ἔπη τῶν καὶ ἐμάγευαν τοὺς ἀτυχεῖς ταξειδιώτας καὶ τοὺς ἐκράτουν δεσμίους, καὶ τοὺς ἐκαμνεν νὰ λησμονοῦν καὶ πατρίδα καὶ ἐστίαν καὶ τέκνα. Ἐδῶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκλείσσε μετὰ κηρὸν τὰ ὄψα ὧν τῶν ἐπισωθέντων συντρόφων του καὶ προσέδεσε καὶ ὁ ἴδιος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του εἰς τὸν ἱστὸν τοῦ πλοίου ὑπὸ φόβου, μήπως ἀποπλανηθῇ. Ἐδῶ ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν ἀήτητον καὶ πολύμυτον ἄνδρα ἔπεσε καὶ ἐπνίγη ἡ Παρθενόπη καὶ εἰς ἀνάμνησίν της οἱ πρῶτοι Ἕλληνες τῆς πόλεως συνοικιστὰι ἐδώκαν εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομά της.

Πόσον πιστὰ καὶ με πόσον εὐμορφὰ ὀνόματα εἰκονίζει ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία τὰ ἀπαράμιλλα ἐδῶ τῆς φύσεως κάλλη! Καὶ ἂν ἐπνίγη ἡ μυθολογούμενη σειρήν, δὲν ἄφησεν ἕμω; ὁπίσω της εἰς τὴν ἐπὶ τόσους τῶρα αἰῶνας φημισμένην πόλιν της ὅλην της τὴν γοητεῖαν καὶ ὅλην της τὴν εὐμορφίαν;

Ἐφ' ὅσον διαπλέωμεν τὸν κόλπον καὶ εἰσερχώμεθα εἰς τὸν λιμένα, αἱ καλλοναὶ τῶν πέριξ ἀναδεικνύονται ὠραιότεραι, γραφικώτεραι, καὶ ἡ πόλις ἐκτείνει τοὺς δύο της βραχίονας πανοραμικῶς, ἀμφιθεατρικῶς ἐξαπλῆυστα ὡς ὠραία γυνὴ τοὺς φυσικοὺς καὶ τοὺς τεχνητοὺς καλλωπισμούς της, ὥσπερ κραυγάζουσα πρὸς τὸν ξένον: «Ἰδὲ πόσον εἶμαι ὠραία. Ἰδὲ πόσα μοῦ ἐχάρισεν ἡ μητέρα μου φύσις πολύτιμα δῶρα. Ἰδὲ πόσους εἰς τὰς στήθι μου περιέκλεισε θησαυροὺς ἀρμονίας. Ἰδὲ πόσας εἰς τοὺς κόλπους μου ἐξέθρεψε μούσας καὶ γοήσους. Ἰδὲ τίνας φύλακας ἀγρόπνους ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τοὺς δαντελωτοὺς λόφους μου καὶ εἰς τὰς νησίδας τοῦ κόλπου μου, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἱππῶται ἄλλων χρόνων ὕψωναν τὰ φρούριά των. Θυμῶσέ με καλὰ, μετὰ τὴν δυνάμιν τῶν αἰσθησέων σου. Μελέτησέ με, ἀνάταμέ με. Ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου ἐδῶ θὰ τοὺς εὕρῃς. Ὅ,τι ζητήσῃς, ὅ,τι ὀνειρευθῇς, δὲν ἔχεις παρὰ νὰ τείνης τὴν χεῖρά σου διὰ νὰ τὸ ἀπολαύσῃς: θέλεις νεότητα, θέλεις ζωὴν, θέλεις μουσικὴν, θέλεις ἄσμα, θέλεις θρήνους, θέλεις θρησκείαν, θέλεις φανατισμόν, θέλεις εἰδωλολατρείαν, θέλεις πλοῦτον, θέλεις πτώχευαν, θέλεις χαράν, θέλεις βλασφημίας, θέλεις ὕβρεις, θέλεις γέλωτα, ὅλα θὰ τὰ εὕρῃς ἐδῶ εἰς τὴν μεγαλειέταν των ἐντασιν, εἰς τὸ ὑπέρτατον ζεῖν των. Θέλεις ἀκόμη ὅ,τι ἡ γῆ ἐπενόησε γλυκύτατον καὶ ἀρωματικώτατον καὶ πάγκαλον εἰς ἄνθη καὶ εἰς ἀρώματα καὶ εἰς καρποὺς καὶ εἰς πόας, καὶ εἰς θάμνους καὶ εἰς δεινρύλλια καὶ εἰς δένδρα; θέλεις τὴν ἄμπελον ὑψομένην ὡς κυπάρισσον ὕψηλὰ καὶ τὴν πορτο-

καλέαν λαμβάνουσιν διαστάσεις πλατάνου, ἐδῶ ζήτητέ την. Θέλεις τέχνην ἀρχαίαν καὶ τέχνην μεσαιωνικὴν καὶ τέχνην σύγχρονον; Θέλεις κολοσσούς Ρόδου καὶ Ἡρακλεῖς ροπαλοφοροῦντας καὶ μικροσκοπικὰς καμέας με ἀνάγλυφον θαυμασίως τελειώτητος, καὶ τοιογραφίας καὶ προσωπογραφίας καὶ τοπογραφίας καὶ μικρογραφίας πάσης ἐποχῆς καὶ παντὸς μεγάλου τεχνίτου καὶ παντὸς γίγαντος τῆς σμίλης ἢ τῆς παλέτας, ἐδῶ εἰς τὰ μουσεῖα μου καὶ εἰς τὰς πινακοθήκας μου καὶ εἰς τὰς συλλογὰς μου θὰ τὰς εὔρης. Θέλεις παλάτια μνηστικά καὶ παλάτια παλαιὰ καὶ καστέλλα φυτρόνοντα ἀπὸ τοὺς βυθούς τῶν θαλάσσων μου καὶ καστέλλα ὑψούμενα εἰς τὸν ἀέρα, εἰς τὰς κορυφὰς τῶν λόφων μου, καὶ μεγάλας οἰκοδομὰς καὶ ἀπεράντους εἰς πλοῦτον καὶ εἰς κάλλος ξενῶνας, καὶ παλάτια ἐτοιμώροπα καὶ παλάτια ἐρεπιώδη θεμελιωμένα ἐντὸς τῶν θαλάσσων μου καὶ τρώγλας ρυπαρὰς καὶ ἀνθρωποφωλεὰς βορβορώδεις, ἐδῶ θὰ τὰς εὔρης. Θέλεις ἀκόμη λεωφόρους ἀπεράντους πλακοστρωμένους καὶ δειροστολισμένους; θέλεις ὁδοὺς θαυμασίως ρυμοτομημένας; θέλεις βουλευτάρια καὶ ἄρκα καὶ κήπους δημοσίους καὶ κήπους τοῦ λαοῦ, ἀπεράντων ἐκτάσεων καὶ καταπλησσοῦσης βλαστήσεως; θέλεις προκυκλάς χωρὶς ἀρχὴν καὶ χωρὶς τέλος; θέλεις πλατεῖας θαυμαστὰς καὶ γαλερίας ιδεώδους πλούτου καὶ κάλλους, καὶ θέλεις δρόμους στενοὺς καὶ ἀνηλίου καὶ ρυπαρούς, καὶ δρόμους τῆς κολάσεως καὶ τοῦ κακοῦ καὶ στενοτόκους ὅγρῳ καὶ ὁδωδότη, ἐδῶ θὰ τὰς εὔρης. Θέλεις βουνὰ τρυπημένα ἀπὸ ἀκροῦ εἰς ἄκρον καὶ ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, καὶ ἠφαιστειαὶ κυφοροῦντα κόλσιν καὶ τὰς νύκτας φλεγόμενα καὶ τὰς ἡμέρας ἐξατμιζόμενα ἐπὶ αἰῶνας τώρα, ἐδῶ θὰ τὰς εὔρης. Θέλεις κήπους κρεμαστούς καὶ κήπους ἐπὶ στέγους καὶ φυτεῖν προκλητικῶς ἀναρριχωμένην, ὅπου ὁ Ἡρακλῆς αὐτὸς ἔχει τὰ συνεργεῖά του, ἐδῶ θὰ τὴν εὔρη. Θέλεις ἐξοχὰς θαυμασίας καὶ ἐπαύσεις φανταστικὰς καὶ νεκρὰς ἀνεσκαμμένας πόλεις καὶ θέρμας θειοῦχους καὶ θέρμας ἀλκαλικὰς καὶ σιδηρούχους καὶ ἰωδιούχους, ἐδῶ θὰ τὰς εὔρης. Θέλεις συγκοινωνίαν τελείαν, καὶ τράμ ευρύχωρα καὶ εὐάερα, καὶ τροχιοδρόμους μικροὺς καὶ σιδηροδρόμους μεγάλους καὶ σιδηροδρόμους ὁδονωτοὺς καὶ ὑπογείους καὶ ὑποβρυχίους καὶ ἀμύξας με τριακονταλέπτους κούρσας, ἐδῶ καὶ αὐτὰ. Θέλεις φονὰς καὶ θόρυβον καὶ κραυγὰς καὶ παννυχίδας καὶ πανημερίδας καὶ ὥρατον οὐρανὸν καὶ ὥρατον θάλασσαν καὶ ὥρατον σελήνην καὶ ὥρατον ἄστρον, ἐδῶ θὰ τὰς εὔρης. Θέλεις ἐπιστήμης καὶ ἐπιστήμονας μεγάλους, θέλεις βωμούς τῆς φιλοφροσύνης, εἰς τοὺς ὁποίους οἱ τυφλοὶ βλέπουν καὶ οἱ κωφοὶ ἀκούουν καὶ βωμούς τῶν γραμμάτων καὶ βωμούς τῆς τέχνης κολοσσάους καὶ βωμούς τῶν θρησκείων; θέλεις ἀγίους θαυματοποιούντας καὶ σήμερον, θέλεις μαντόνας καὶ μαντονίνας καὶ ἱερεῖς καὶ ἱερείας, ἀπειροπληθῶν ἀδελφάτων καὶ μονῶν καὶ αἱρέσεων, ἐδῶ θὰ τοὺς εὔρης. Θέλεις ὥρατα καὶ παγωμένα καὶ ἀφθονα νερά, καὶ θέλεις γρόττας ἀσημένιες καὶ σαρφερένια παλάτια νερκίδων; ἐδῶ».

Ἰδοὺ τὸ ἄσμα τὸ ὁποῖον ψάλλει εἰς τὸν ξένον σήμερον ἡ στοχαιωμένη αὐτὴ τῆς σερήνης πόλις, ἰδοὺ τὸ θέαμα τὸ ὁποῖον τοῦ παροῦσιάζει· ἰδοὺ ἡ γλῶσσα με τὴν ὁποίαν τὸν ὑποδέχεται. Καὶ δι' αὐτὸ λημονεῖ κανεὶς ἐκεῖ ὅλους καὶ ἔλα καὶ πατρίδα καὶ οἰκογένειαν καὶ φίλους καὶ ἐν μόνον

πολεῖ νὰ ζήσῃ ἐκεῖ τὴν ζωὴν του, μέσα εἰς ἐν μέγα ὄνειρον καὶ εἰς μίαν φανταστικὴν καὶ ἀέναντον τῶν μουσῶν καὶ τῶν χαρίτων ἐορτήν.

ΜΑΡΙΑ ΘΕΟΧΑΡΗ

Β'.

Ἡ Μαρία Θεοχάρη καὶ κατὰ τὸ κάλλος δὲν ὑστέρησε τῶν ἐπιφανῶν γυναικῶν τῆς πατρίδος τῆς, ἡ ὁποία τόσον δαφιλῆ ἐσκόρπισε τὰ δῶρά της καὶ τόσον γενναία ὑπῆρξε εἰς τὰ πρὸς αὐτὰς χαρίσματά της. Εἶναι δὲ τοῦτο τόσον μάλλον ἀξιωματικόν, ὅσον ἐπεκράτησε νὰ πιστεύηται, ὅτι αἱ γυναῖκες τῶν γραμμάτων εἶναι κατὰ κανόνα ἄσχημοι, καὶ ὅτι αἱ ἀνώτεροι μελέται πρὸς αὐτὰς ἐπιδίδονται χρητιμεύουν ὡς ἐν εἶδος φαρμάκου εἰς τὴν ἐκ τῆς ἀσχημίας ἀλγοῦσαν ψυχὴν των.

Ἡ Μαρία Θεοχάρη ἦτο ὥρασιότατη μελαγχροινὴ, με κατατομήν καὶ γραμμὰς καθαρὰς ἑλληνικὰς, με ρεμβῶδες τι καὶ μελαγχολικὸν εἰς τὴν ἐκφρασιν τοῦ βλέμματος. Ὡσεὶ, ζῶσα ἔτι, ἔβλεπε μακρὰν εἰς κόσμους μυστηριώδεις μεσουρνούμενα τὸν ἀστέρες τῆς ὑπάρξεώς της.

Ἡ ὥρασιότατη εἰκὼν της, ἥτις περιετώθη εἰς τὴν ἀτυχῆ οἰκογένειάν της, εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἡ νέα κόρη εἶχε ζωγραφίσει μόνη της, ἀντιγράφουσα τὸ πρωτότυπον ἀπὸ τὸν καθρέπτην της. Διότι ἡ Μαρία Θεοχάρη ἦτο προσωπογράφος ἀρίστη, ἀλλὰ καὶ τοπογράφος ἐμπνεομένη· ἐν δὲ ὁ θάνατος τὴν ἄρνευε νὰ ἐργασθῇ περισσότερον, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὰ ἔργα της θὰ διεκρίνοντο εἰς τὰ ἐπισημότερα salons τῆς τέχνης.

Διάσημος Γερμανὸς Ἑλληνοεὐρωπαϊκὸς August Wager εἶχε ἀναλάβει εἰδικώτερον ἐν Μονάχῳ τὴν διδασκαλίαν της εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν φιλολογίαν, ἐντὸς δὲ διετίας μόλις ἡ νεκρὰ Κερκυραία ἐπαίξεν εἰς τὰ δάκτυλα ὅλους τοὺς Ἑλλήνας καὶ Λατίνους κλασικούς. Τόσην δ' ἀπέκτησεν εἰς τοὺς ἐν Μονάχῳ φιλολογικοὺς κύκλους φήμην, ὥστε ὁ οἶκος της νὰ καταστῇ τὸ ἐντενιτήριον τῶν σοφῶν Βαυαρῶν, μετὰ τῶν ὁποίων συνηντᾶτο συνεχῶς ἐκεῖ καὶ ὁ κοιδίμος Ἀλέξανδρος Ραγκληθῆς, ὁ κατερχόμενος ἐπίτηδες ἐκ Βερολίνου, καὶ παρκαλοῦσθων μετὰ πατρικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ἐθνικῆς υπερηφανείας τὰς προόδους τῆς νεαρᾶς Ἑλληνιστρίας.

Τὴν Γερμανικὴν, τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν ἔγραφε μετ' ὅτι; εὐκολίας καὶ τελειότητος καὶ τὴν Ἑλληνικὴν, πλείστως δὲ μελέτης καὶ διατριβᾶς της ἐδημοσίευσεν εἰς Γερμανικὰ καὶ Γαλλικὰ περιοδικὰ, μετὰ τοιαύτης τῆς γλῶσσης ἐγκρατείας, ὥστε παρὰ τῶν ἀναγινωσκόντων νὰ θεωρεῖται ὡς Γαλλίς ἢ Γερμανίς ἢ γράφουσα. Τὸ μέγα ἔργον φιλολογικὸν καὶ ιστορικὸν ἔργον της, διὰ τὸ ὁποῖον τόσον εἶχεν ἐργασθῇ καὶ τόσον μοχθήσει ἦτο τὸ πολύτομον σύγγραμμά της περὶ τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ τῶν Σταυροφοριῶν. Δύο ὅλα κιβώτια πλήρη πολυτίμων σημειώσεων διὰ τὸ ἔργον τοῦτο εὐρέθησαν μετὰ τὸν θάνατόν της μετὰ παρρητήσεων καὶ σχολίων, τὰ ὁποῖα ἐκίνησαν τὴν κατάπληξιν διὰ τὴν ἐμβρίθειαν καὶ τὴν ἀναλυτικὴν δύναμιν τῆς συγγραφῆς.

Ἀλλ' ἐὰν τὸ ὥρατον ἐκεῖνο ἔργον της δὲν ἐπρόφθασε νὰ δημοσιεύσῃ, εἶχεν ὅμως καταστῇ γνωστὴ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα

διὰ διαφόρων μελετῶν της, δημοσιευθεισῶν εἰς ἐφημερίδας καὶ Περιοδικὰ, πρωτοτύπων καὶ ἐν μεταφράσει, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ γνωστὸν τοῦ μεγάλου Ἰταλοῦ φιλοσόφου καὶ γεωρυσιστοῦ Mantegazza, un giorno in Madera, τὸ ὁποῖον ὁ φιλολογικὸς Σύλλογος «Παρνασσὸς» εἶχε δημοσιεύσει εἰς τὸ τότε ἐκδιδόμενον ὁμώνυμον περιοδικόν του.

Πλὴν τῆς εἰς τὴν κλασικὴν φιλολογίαν ἐπιδόσεώς της, ἡ Μαρία Θεοχάρη εἶχεν ἰδιαιτέραν κλίσιν εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, τὰς ὁποίας ἐκαλλιέργησε μετ' ἴσου ζήλου, λάτρως αὐτὴ τῆς φύσεως φαντατικῆς, καὶ μελετῶσα τὸν ἀναρχον καὶ ἀτελεύτητον πλοῦτόν της καὶ ἀπὸ τὸ μεγάλο καὶ ἀνοιχτόν βιβλίον της, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς βιβλιοθήκας, ἐν αἷς οἱ ἀρχαῖοι περισυνέλεξαν τὰς περὶ αὐτῆς μελέτας των.

Ὡραὶν διατριβὴν της περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι δασῶν εἶχεν ἐπίσημη δημοσίευσιν, ἐξ ἧς καταφαίνεται ἡ θερμότης τῆς νεαρᾶς κόρης πολυμαθεῖς καὶ ἡ βαθυτάτη κατανόησις τῶν Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων, τοὺς ὁποίους εἰς πᾶν ἔργον της ἐμελέτα καὶ ἀνέφερε καὶ ἐσχολίζεν.

Ἰνα δώσωμεν ἰδέαν τινὰ τοῦ ὅπου τῆς Μαρίας Θεοχάρη, παρκαθέτομεν ἐνταῦθα περικοπὴν πραγματικῆς τιμῆς περὶ πλατάνων ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῆς ἱστορικῆς πλατάνου τῆς Κερκύρας.

Η ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Ἡ ἐν Γαστουρίῳ τῆς Κερκύρας πλάτανος

«Μακρόθεν ἦδη ὁ ψιθυρισμὸς τοῦ φυλλώματος ἀνήγγειλεν ἡμῖν τὴν ὑπαρξίν κολοσσίου δένδρου, καὶ δὴ ἐκκλινόμενης τῆς ὁδοῦ, διεκρίνομεν ἐπὶ λόφῳ γιγαντικῶν κορυφῶν, ὅστις οἱ εὐρεῖς κλάδοι ἐξετείνοντο μετὰ τοῦ φυλλώματος αὐτῶν, ἐν τοιαύτῃ μεγαλοπρεπεῖα, ὥστε ὁ ὀρθαλμὸς μόλις ἠδύνατο νὰ περιελίσσῃ τὴν εἰκόνα. Ἀμὰ ἐπλησιάζαμεν, ἐξέπληξε πρὸ πάντων τὰς ἡμετέρας αἰσθητικὰς ἡ τεραστία ἀνεπτυγμένη ρίζα, ἥτις ἐν ἀπεριόριστῳ περιφερείᾳ, οἶονε παμμεγέθους πλᾶξ, ἐκάλυπτε τὸ ἔδαφος. Βαδίζομεν πρὸς τὸν κορυφὸν, ἀλλ' ὁποῖον θαῦμα ἀτενίζει τὰ βλέμματα ἡμῶν! Ὁ κορυφὸς εἶνε καινὸς καὶ σκοτεινὸν σπήλαιον χάνει ἐν αὐτῷ, ὥστε μόλις τολμῶμεν νὰ προσβλέψωμεν, πολλῶν δ' ἦτον νὰ εἰσέλθωμεν, φοβόμενοι τοὺς ὄφεις, τοὺς σκορπιούς, τὰ φαλάγγια καὶ ἄλλα ζῶοντα. Ἐν ᾧ εἰσέτι προσηλωμένοι ἐσμέν εἰς τὴν θέαν τοῦ κορυφῶν, περιεργοί τινες, τὸ πλείστον γράει γυναῖκες, περιεκύκλωσαν ἡμᾶς, παρ' ὧν ἐμάθομεν τὸ μυστήριον ὅπερ ἐκαστος ἐμελλε νὰ μάθῃ περὶ τοῦ ὄρεινου δένδρου. Ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ, πρὸ οὐ πολλοῦ χρόνου, πτωχὴ οἰκογένεια διήγαγε ὀλόκληρον τὸν βίον αὐτῆς. Μήτηρ καὶ θυγάτηρ, ἀμφοτέραι τὸ πνεῦμα ἀδύνατον, ζῶσαι ἐκ τοῦ ἐλέους τῶν ἀνθρώπων, διήλθον καὶ ἐτελεύτησαν τὸν βίον αὐτῶν ἐν τῷ εἰς τὸν ἀνεμὸν καὶ ὑετὸν ἐκτεθειμένῳ ἐκείνῳ ἀντρώ, φρονούσαι ὅτι οὕτως ἐξετέλουν θεῖον ἔργον. Τοῦτο βεβαίως δεῖγμα εἶνε, οὐ μόνον τῆς γλυκύτητος καὶ λαμπρότητος τοῦ κλίματος, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐεξίας ἣν ἔχαιρον αἱ γυναῖκες ἐκεῖναι. Δι' ἡμᾶς κυρίως τὸ δένδρον τοῦτο εἶνε ἀριστούργημα τῆς παντοδυνάμου τοῦ πλάστου χειρὸς, ὅπερ ὁ αἰσθηματικὸς καλλιτέχνης καὶ ὁ ὄνειροπολὸν ὁδοιπρὸς δὲν δύναται ἀρκούντως νὰ θαυμάσῃ, θεώμενος τὴν πρασίνην φυλλοστέγην, παρουσιάζουσαν ἀδιαλείπτως ἀλλαγὴν χρωμάτων, ἐντελῆς τῶν τῶν

ἀρμονίας, κατὰ τὸν διάφορον φωτισμὸν ὡς ὁ καλλιτέχνης δύναται νὰ δηλώσῃ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ αὐτοῦ. Ποῖος ποτὲ ἀναπαυθεὶς ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς πλατάνου, καὶ παρὰ τὴν δρόσον τῆς πλησίον πηγῆς, δὲν συνεκινήθη θαυμασίως ὑπὸ τοῦ ψιθυρισμοῦ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ τερετίζοντος χοροῦ τῶν πτηνῶν, ὅστις φαίδρως ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ γιγαντιαίου δένδρου περιίπτατο; Ἐνταῦθα ἄρχει κατὰ τὰς εὐηλίας ἡμέρας ἡρεμία τοσοῦτον σοβαρὰ καὶ ἐορτάσιμος, οἷα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Δὲν εἶνε ἄρα γε ἡ τῶν φύλλων στέγη τοῦ δένδρου ἀληθὴς νουὸς στέγη, καὶ ὁ κορυφὸς ἰσχυρὰ αὐτοῦ στήλη; Καὶ ἡ ἡσυχία, ἥτις ἐνταῦθα ἄρχει δὲν ὁμοιάζει τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ μεσημβρινῷ ὕπνῳ, περὶ οὗ οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι ὁ Πᾶν κοιμᾶται; Ναι πραγματικῶς, αὐτὸς εἶνε ὁ τόπος τοῦ Πανός, ὃν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἐτίμων μεγάλως, φοβόμενοι νὰ ρυπνήσωσιν αὐτόν, κατὰ τὰς θερμὰς μεσημβρινὰς ὥρας, καὶ δὴ ὅταν ὁ ἥλιος ἀναφλέγῃ καὶ τὰ πάντα ἡρεμώσιν, οὐδεὶς ποιεῖ τολμᾶ νὰ εὐχρησθῇ, διότι ὁ Πᾶν ἀναπαύεται ἐκ τῆς θήρας, καὶ εἶνε λίαν εὐαίσθητος ἐξεγειρόμενος τοῦ ὕπνου. Ὁὐ θέμις, ὃ ποιμὴν, τῷ μεσημβρινῷ, οὐ θέμις ἄμυν σιρίσθεν τὸν Πᾶνα δεδοίκαμεν. Ἡ γὰρ ἀπ' ἄρχης τανύκα κεκηνηκὸς ἀποπαύεται· ἔστι γε πικρὸς, καὶ οἱ αἰεὶ δριμεῖς χολὰ ποτὶ ρινὴν κᾶθηται» λέγει ὁ Θεόκριτος. Ὁλίγα βήματα δεξιόθεν τῆς πλατάνου, ὑψοῦται ὁ κορυφὸς τοῦ φρέατος· ὁ ὅλος ἐπὶ βαθύς δροσερὸς λάκκος. Ὡς κατὰ τὸ εἶδος ἱεροῦ ρωμαϊκοῦ φρέατος. ὁμοιάζων μάλλον παρεκκλησίῳ ἢ κοινῇ ὑδραποθήκῃ. Ἀλλὰ δικτὶ δὲν κοσμεῖ τὴν πηγὴν ἐκείνην, τὴν εὐεργέτιδα δύο παρκαμμένων χωρίων, οὐδὲ τιμητικὸν μνημεῖον; Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐδεμία πηγὴ ἑστειρετο ὀνόματος καὶ νυμφῶν, ἀλλ' ἐθεωρεῖτο ταυτοχρόνως ἱερὰ. Μακάριοι ἐθεωροῦντο αἱ πόλεις, ἐξ ὧν ἀνέβλυζεν ἀνεξάντλητος ἀφθονία ὑγιεινοῦ ὕδατος ὡς λ. χ. αἱ Θῆβαι καὶ ἡ Κόρινθος. Ὁ Ἡσίοδος συνιστᾷ ἐν τῷ θέρει, ὅταν οἱ τέττιγες ψάλλωσι, ν' ἀναπαύηται τις παρὰ τὴν ὄχθην κελυρούσης πηγῆς, ὑπὸ τὴν σκιάν ὄρου, ἔχων τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὸν ζεφυρον. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι, ἥτις κατὰ τὸ θέρος πάσχει ἐξ ἀνομβρίας, ἀπύστως ρέουσα πηγὴ εἶνε τὸ λαμπρότατον δῶρον τῆς φύσεως, διότι αὕτη μόνη ἐξασφαλίζει τὴν γεωργίαν, καθιστᾷ τὰς νομὰς χρησίμους τῷ βοσκῷ· πρὸς ἐκείνην ὁ ὁδοιπρὸς ἄγει τὰ βήματά του, εἰς τὴν ἡλιολαμπῇ τῶν σκοπέλων τοπογραφίαν, κεμηκῶς κατὰκλίνεται πλησίον αὐτῆς ἐν τῇ σκιᾷ ἡνθισμένων ροδοσφάνων, καὶ δροσιθεὶς διὰ τοῦ ψυχροῦ ποτοῦ, αἰσθάνεται ἐκυτόν ζωοποιηθέντα, καὶ τότε τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ διάθεσις προθυμοποιεῖται εἰς τὴν ἐργασίαν. Τούτου ἕνεκα ὁ Πίνδαρος «ἄριστον μὲν ὕδωρ» ἐξεφώνησε περὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Πανταχοῦ τὸ τῶν πηγῶν ὕδωρ ἐθεωρεῖτο ὡς καθαρὸν, ἀγιάζον καὶ καρποφοροῦν· ὅθεν ἐτίματο, ὅτε μὲν ὡς θεραπευτικὸν μέσον ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὅτε δὲ ὡς κινεῖν τὸν ἐνθουσιασμόν. Ἐπομένως αἱ μοῦσαι καὶ αἱ Σιβύλλαι τοσοῦτον συγγενέουσιν πρὸς τὰς νύμφας τῶν πηγῶν, θεωρουμένων, ἕνεκα τοῦ φαίδρου χαρακτῆρος αὐτῶν, ὡς κατοικιῶν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἄλλων ὁρσεβιατικῶν θεῶν. Εἰς ποῖαν τῶν κτηγοριῶν τούτων πρὸς νὰ κατατάξωμεν τὴν ἐν Γαστουρίῳ πηγὴν; Ποῖον ὄνομα ἀρμόζει νὰ δώσωμεν αὐτῇ ἐκ τῶν πολλῶν, ὧν τὸ μεστότατον τῆς Ἀμαλθείας κέρας ἐχορήγησεν; Ἡ ποίησις αἰεὶ εὐηρεστήθη νὰ

ένασχολήσῃ τὸ οὖς καὶ τὴν φαντασίαν, διὰ συνθέσεως εὐφυῶν καὶ ἐκφραστικῶν ὀνομάτων, ὡς Καλλιρόη, Ροδεία, Δωρίς, Εὐδώρα, Πολυδώρα, Πλουτὼ, Μηλόβοσις, Τελεστὼ κτλ. Ἡ πλάτανος μεγάλως ἐξετιμᾶτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἡ φήμη αὐτῆς ἀναδρομικῶς εὐρίσκεται ἀρχαίᾳ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ποιημάτων τοῦ Ὁμήρου. Ὑπὸ πλάτανον ἐτέλουν θυσίας οἱ Ἕλληνες ἐν Αὐλίδι πρὶν ἀποπλεύσωσιν εἰς τὴν Τροίαν. Ἡ πλάτανος αὕτη ἦτο τοσοῦτον περίφημος ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ὥστε ἔδειξαν ἔτι ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ πρὸς τὸν περιηγητὴν Παυσανίαν ἐξ ἐκείνης τεμάχιον ξύλου, ἐν τῇ ναῷ τῆς Ἀρτέμιδος. «Πλατάνου δὲ ἥς καὶ Ὀμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐποιήσατο μνήμην, τὸ ἔτι τοῦ ξύλου φλοιὸν φυλάσσουν ἐν τῇ ναῷ Ἀρτέμιδος,» λέγει ὁ Παυσανίας. Ἡ λέξις πλάτανος παραγομένη ἐκ τοῦ πλατύς ἕνεκα τῶν εὐρέων σκιερῶν κλῶνων καὶ τῆς εὐμήκους αὐτῆς φύσεως, ἦτο λίαν ποθητὴ ἐν τῇ ἀρχαιότητι, τούτου ἕνεκα παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἀφιερῶθη τῷ δαίμονι τῆς ζωῆς. Ἐπὶ τῆς ἡπείρου καὶ τῶν νήσων ἀπαντᾷ τις αὐτὴν πλησίον ὑγρῶν τόπων, πηγῶν καὶ ρυάκων, ὡς τὸ κύριον κόσμημα τῆς τοπογραφίας. «Χαίρει δὲ ὕδασι τὸ φυτὸν, καὶ ὡς φασιν οἱ παλαιοὶ, διδιδάττεισθαι θέλει» (Εὐστάθιος). Ἐν τῇ ξυλουργίᾳ ἐχρῶντο τῇ πλατάνῳ μᾶλλον πρὸς τορνευτικῆς ἔργα, ἕνεκα τοῦ σηπομένου κορμοῦ. Πρὸ πάντων περίφημος ἦτο ὁ πλατανὼν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἀθηναίων, ἐν ᾗ ἐδίδασκεν ὁ Πλάτων. Πανταχοῦ, ὅπου ἦσαν τερπνοὶ κῆποι, δὲν ἔλειπεν ἡ πλάτανος. Φαγωσίμους ὁπώρας δὲν φέρει, τούτου ἕνεκα ὁ Βιργίλιος ὀνομάζει αὐτὴν ἄγονον. Ἐν Σπάρτῃ ὀνομάζετο πεδιάς τις πλατάνων, μετ' ἀνδριάντων ἡρώων, πλατάνιστος, ἐν ᾗ σωματικῶς ἐγυμνάζοντο. Βλέπομεν ἐπομένως, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἔγνων νὰ τιμῇσωσι τὴν γραφικὴν ἐπίδρασιν καὶ τὴν φαιδρότητα τῆς τοπογραφίας, διὰ τῆς ἀκαλῆς πλατανίστου.

ΣΕΛΙΣ ΠΕΝΘΟΥΣ

Σκληρὸς καὶ ἀνηλεὴς ὁ θάνατος ἐπλήγωσε τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην δύο ἐκ τῶν προσφιλεστέρων τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν» συνεργατίδων, τὴν κ. Καλλιόπην Κινδύνη καὶ τὴν Δα Ἀσπασίαν Σκορδέλην.

Ἡ πρώτη ἀπώλεσεν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς αἰοδήμου Ἑλένης Κυπριάδου μητέρα πολύτιμον, ἐκ τῶν ὀλίγων ἐναπολειφθεῖσων σεμνῶν καὶ εὐγενῶν δεσποινῶν, αἵτινες ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσουν ὡς πρότυπον ἀρετῆς καὶ τελειότητος, ὡς καύχημα καὶ δόξα καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ οἴκου καὶ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἀπολέσασα νεωτάτη τὸν σύζυγόν της, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀνατροφήν τῶν δύο τέκνων της καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ οἴκου της μετὰ θυμαστῆς στοργῆς, εὐθυκρισίας καὶ νοημοσύνης. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τὴν κόρην της κ. Καλλιόπην Κινδύνη ἀνέδειξεν ὡς νεάνιδα μὲν, ἀληθὲς τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας στόλισμα, ὡς σύζυγον δὲ καὶ μητέρα, μίαν ἐκ τῶν ὀλίγων νέων κυριῶν τῶν ἡμερῶν μας, αἱ ὁποῖαι ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ ὑπέρτατον ἰδεῶδες τῆς καλῆς καὶ σεμνῆς καὶ πολυμαθοῦς συζύγου καὶ οἰκοδεσποίνης καὶ μητρός· καὶ τὸν υἱόν της δὲ ἐπιστήμονα τέλειον καὶ καλὸν καὶ ἔντιμον πολίτην.

Ἡ δις Ἀσπασία Σκορδέλη, ἡ συμπαθὲς διευθύντρια τοῦ γνωστοῦ τῆς πόλεως μας Παρθενιαγωγείου, ἀπώλεσεν αἰφνιδίως, πατέρα προσφιλῆ, ἑρσιμα καὶ προστατήν καὶ ἰδρυτὴν

πολυμελοῦς οἰκογενείας, ἐν ταύτῃ δὲ καὶ σοφὸν παιδαγωγὸν καὶ ἀναμορφωτὴν ὅχι μόνον τῶν ἰδίων τέκνων, ἀλλὰ μιᾶς ὅλης τῆς χώρας μας γενεᾶς.

Ὁ αἰοδήμος Βλ. Σκορδέλης εἶναι ἐκ τῶν πρώτων Ἑλλήνων παιδαγωγῶν, ὅστις μὲ τὴν σκαπάνην τῆς ἀληθείας καὶ τῆς προόδου ἀνὰ χεῖρας, κατέρριψε πρῶτος τὸ σχολαστικὸν παιδαγωγικὸν σύστημα τοῦ παρελθόντος καὶ ἔθηκε τὰ θεμέλια νέας παιδαγωγικῆς ζωῆς, καὶ ἐμόρφωσε λεγεῶνας ὅλας διδασκάλων καὶ διδασκαλιστῶν, καὶ ἔδωκε νέαν ζωὴν καὶ νέαν ὄψιν εἰς τὴν παρ' ἡμῶν παιδαγωγικὴν κίνησιν.

Ἐπὶ τῇ βῆσει τοιούτων παιδαγωγικῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν ἱδρυσε καὶ τὸ παρὰ τῆς φίλης δος Ἀσπασίας Σκορδέλης διευθυνομένον ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν παρθενιαγωγεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐν ἁρμονίᾳ ἐπιδιδάσκεται καὶ ἡ τοῦ πνεύματος τῆς κόρης καλλιέργεια καὶ ἡ τῆς ψυχῆς διάπλασις καὶ ἡ τοῦ σώματος εὐεξία.

Ἀμφοτέρως τὰς φίλας συνεργάτιδας συλλυπεῖται θερμῶς ἡ «Ἐφημερίς τῶν Κυριῶν» καὶ ρθίνει μὲ ἀνθητὴ τιμῇ τοῖς τάφους τῶν προσφιλῶν αὐτῶν νεκρῶν.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ

(Συνέτο)

*Πέφτουν χλωμὰ τὰ φύλλα, ὁ οὐρανὸς θολώνει,
Ἀλλάζει τὴ στολὴν του καὶ μαῦρο πέπλο βάζει,
Πένθιμο σὰν κι' ἐκεῖνο ποῦ τὴν καρδιὰ σκεπάζει,
Ὅταν μεγάλη λύπη, βαρεὶὰ τῆς πλακώνει.*

*Ἀχνὸ τὸ φεγγαράκι 'ς τὸ δρόμο του πηγαίνει,
Ἀγέρι παγωμένο, ἐρήμωσι σκορπάει,
Βουβαίνει τὸ πουλάκι ποῦ γλυκοτραγουδάει,
Τὸ τρυφερὸ λουλούδι, ἀλπηλὰ μαρναίνει.*

*Στὴ δακρυσμένη σ' ὄψι, φθινόπωρο θλιμμένο,
Ἀχ! βλέπω τὴν εἰκόνα, τῆς δύστυχης καρδιᾶς μου,
Καὶ 'ς τὸ ξερό σου φύλλο, τὸ ἀνέμοδαρμένο.*

*Φεύγουν σὰν χελιδόνια, σὰν ἄσπρες χρυσαλλίδες,
Ἀπ' τὸ βορριᾶ διωγμένα τῆς μαύρης συμφορᾶς μου
Τὰ ὄνειρα τῆς νεότητος, καὶ ἡ τρελλὴς ἐλπίδες.*

Μαρίκα Κ. Φιλιππίδου.

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΡΑΠΤΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Φορέματα ἀπλᾶ δρ. 10. Φορέματα μεταξωτὰ δρ. 15. Φορέματα παιδικὰ δρ. 6—8. Ὑποκαμισάκια ἀφοδράριστα δρ. 3. Ὑποκαμισάκια φοδραρισμένα δρ. 5—6. Ζακέτες ἀφοδράριστες δρ. 8. Ζακέτες φοδραρισμένες δρ. 10. Πελερίνες ἀπλᾶ δρ. 6. Πελερίνες πολυτελεῖς δρ. 10.

Γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι καπέλλων, ἀνθέων τεχνητῶν, εἰδῶν ἀγγειοπλαστικῆς.

Πωλοῦνται ἑτοιμα φορέματα καθημερινῆς χρήσεως, ὑποκαμισάκια, παιδικὰ φορέματα καὶ φορέματα μαγειρείου δι' ὑπηρετρίας εἰς τιμὰς εὐθηνότατας.

Πωλοῦνται ἐπίσης διάφορα κεντήματα, νταντέλες καὶ ἐν γένει γυναικεῖα χειροτεχνήματα.

Τὸ μάθημα τῆς μαγειρικῆς δίδεται ἀνὰ πᾶσαν Τρίτην διὰ τὰς κυρίας, ἀπὸ τὰς 3—5 μ. μ. Ἐκαστον μάθημα δρ. 1.

Διὰ τὰς μαγειρίσας καὶ ὑπηρετρίας ἀνὰ πᾶσαν Παρασκευὴν ἀπὸ τὰς 3—5 μ. μ. Ἐκαστον μάθημα λεπτ. 50.

Ἡ μαγειρικὴ διδάσκεται παρὰ μαγείρου α' τάξεως.

Γραφεῖον παραγγελειῶν, πωλήσεως, σχολεῖον ἐπαγγελματικὸν—Ὁδὸς Νίκης ἀριθ. 13.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ τῆς Ἑλλ. Γλώσσης ἄριστα κατηρτισμένη, δυναμένη νὰ διδάξῃ καὶ γαλλικὰ ζητεῖ παραδόσεις. Συνιστᾶται καὶ παρ' ἡμῶν. Πληροφορίαι εἰς τὸ γραφεῖον μας.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ πιάνου, ἔχουσα ἀρίστως συστάσεις καὶ συνιστωμένη εἰδικότερον καὶ παρ' ἡμῶν ζητεῖ παραδόσεις. Πληροφορίαι εἰς τὸ γραφεῖον μας.